

رخداد شدید گری سارکوپتیکی در گله‌ی شتر

مسلم صادقی^۱، غلامرضا محمدی^۲، علی مشاوری نیا^۳

- ۱- دانش آموخته دکتری عمومی دامپزشکی، دانشکده دامپزشکی دانشگاه فردوسی مشهد
- ۲- استاد، گروه علوم درمانگاهی، بهداشت و پیشگیری بیماری‌های دامی، دانشکده دامپزشکی دانشگاه فردوسی مشهد
- ۳- دانشیار، پاتوبیولوژی، دانشکده دامپزشکی دانشگاه فردوسی مشهد

نویسنده مسئول: مسلم صادقی

[Email moslemdvm90@gmail.com](mailto:moslemdvm90@gmail.com)

چکیده:

مطالعه بر روی گله شتری با علائم ابتلا به جرب در استان خراسان رضوی انجام شد. شترها علائم خارش شدید، ریزش مو، خشکی پوست و بی‌قراری را نشان دادند. ضایعات عمدتاً بر روی تنه، دم، گردن، صورت و اندام حرکتی متمرکز شده و اغلب در بیش از یک ناحیه ابتلا مشاهده می‌شدند. با بررسی آزمایشگاهی مشخص شد که همه شترها به *Sarcoptes scabiei var cameli* آلوده شده‌اند. شترهای بیمار تحت درمان با تزریق زیر جلدی ایورمکتین به همراه سم پاشی موضعی با سم دلتامترین ۱٪ قرار گرفتند. مبتلایان به گری سارکوپتیک با موفقیت درمان شدند.

واژگان کلیدی: شتر، ایورمکتین، دلتامترین، جرب، سارکوپتس

مقدمه:

بیماری‌های پوستی همانند آلودگی به انگل‌های خارجی جرب، کنه، پشه و عفونت‌های قارچی از مهمترین بیماری‌های دامی عفونی و قابل انتقال دامی می‌باشند. گری سارکوپتیک از مهمترین بیماری‌های شدید پوستی شترسانان می‌باشد که عامل آن *Sarcoptes scabiei var cameli* (یک جرب نقب‌زننده کوچک) است. این بیماری گسترده و مسری است. انتقال از طریق تماس فیزیکی نزدیک در محل آبخوری‌ها و جایگاه‌های نگهداری شترها رخ می‌دهد. اشیای آلوده مثل وسایل قسو کشیدن دام، پتوها و زین‌ها هم به عنوان عامل انتقال عفونت نقش ایفا می‌کنند. به طور کلی، نوزادان، نابالغین، بالغین تحت استرس و حیوانات پیر و ناتوان مبتلا می‌شوند و معمولاً دچار فرم عمومی شده مزمن بیماری می‌گردند. حیوانات سالمی که مبتلا می‌گردند، دارای ضایعات موضعی می‌باشند. مدیریت ضعیف و آب‌وهای نامساعد می‌تواند سبب افزایش میزان واگیری و مرگ و میر گردند.

تاریخچه، مشاهدات و تایید تشخیص:

گله‌ی شتری یکصد نفری به دلیل بروز ضایعات جلدی، ضعف در بین ۳۰ نفر از شترهای یک کوهانه (*Camelus Dromedarius*) واقع در خراسان رضوی مورد بازدید قرار گرفت. در معاینه بالینی علائم خارش شدید مشاهده شد. بنحوی که مبتلایان متوسل به خاراندن و مالیدن بدن خود به اجسام محیطی می‌شدند. نواحی مبتلا مورخستگی، خشکی و ضخیم شدن پوست را نشان می‌دادند.

دادند(۳). اغلب نواحی مبتلادر بیماران ناحیه سر ، تنه، گردن ، دم زیر بغل ، ناحیه مغابنی و ناحیه پرینه بود. موارد مزمن دارای رنگی خاکستری و پوستی هایپر کراتوزه و چین خورده بودند (۸). جهت نمونه گیری اقدام به تراشیدن عمقی مرز پوست سالم و مبتلا گردید. نمونه ها در آزمایشگاه در محلول پتاس ۱۰ درصد (10% KOH) قرار داده و با بزرگنمایی میکروسکوپ نوری مشاهده گردید. ابتلا به *Sarcoptes scabiei cameli* مورد تایید قرار گرفت (۷، ۵، ۴، ۱).

نتایج و بحث:

بر اساس نتایج معاینات بالینی و آزمایشگاهی اقدام به درمان مبتلایان گردید. با توجه به این که درمان موفق نیازمند بهبود روش های مدیریتی و رعایت شرایط بهداشتی است. توصیه گردید از ازدحام زیاد ، در کنار هم قرار گرفتن دام های سالم و مبتلا و تماس با وسایل آلوده اجتناب گردد. در ضمن توصیه شد که در هر جا که امکان دارد ، حیوانات مبتلا توسط تنها یک نفر رسیدگی و درمان گردد، و او در تماس با دام های غیر مبتلا نباشد چرا که خود ساربان ها می توانند عامل انتقال عفونت باشند. توصیه به درمان موضعی با سم دلتامترین ۱٪ (Deltamethrin) و درمان سیستمیک با داروی آیورمکتین (Ivermectin) با دوز ۲۰۰ میکروگرم بازای هر کیلو وزن بصورت زیر جلدی بفاصله دو هفته گردید(۶، ۲). اثرات درمانی با بهبود علائم بالینی و ترمیم جراحات جلدی مشاهده گردید. همچنین بهبود اشتهای مبتلایان با التیام خراش های پوستی مشاهده گردید. گری سارکوپتیک متداول ترین بیماری پوستی منجر به ظهور نشانه های بالینی آلورپسی ، اریتما و خارش در شترها می باشد. داروی آیورمکتین درمان موثر در برابر آلودگی با جرب می باشد.

References

1. Arora BM (2003). Indian Wildlife Diseases and Disorders. *Association of Indian Zoo and Wildlife Veterinarians, Bareilly.*
2. Fassi-Fehri MM (1987). Diseases of camels. *Revue Scientifique Et Technique De L'Office International Des Epizooties*, 6(2): 337-354.
3. Fowler ME (1986). Zoo and Wild Animal medicine (2nd Edn). *W.B. Saunders Company, Hong Kong.*
4. Georgi JR (1985). Parasitology to Veterinarians. *W.R. Saunders. London.*
5. Nayel NM and Abu-Samra MT (1986). Experimental infection of the one-humped camel (*Camelus dromedarius*) and goats with *Sarcoptes scabiei* var. *Cameli* and *S. scabiei* var. *caprae*. *British Veterinary Journal*, 142(3): 264-269.
6. Singh V, Momin RR and Parsani HR (2001). Therapeutic efficacy of doramectin against sarcoptic mange in camel. *Journal of Veterinary Parasitology*, 15: 75-76.
7. Soulsby EJ (1982). Helminths, Arthropods and Protozoa of domestic animals (7th Edn). *ELBS, Bareilly Tindall, London*
8. Wallach JD and Boever WJ (1983). Diseases of Exotic Animals – Medical and Surgical Management. *W.B. Saunders Company, Tokyo.*